

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Prof. Dr. Vedat AKGİRAY
Başkan
Sermaye Piyasası Kurumu
Ankara

30 Haziran 2009
Ref:TB/mç/09-1069

Sayın AKGİRAY,

2010 yılında uygulaya başlanılacak olan *Zorunlu Bağımsız Denetim Kuruluşu Rotasyonu* TÜSİAD Şirket İşleri Komisyonu'na bağlı Finansal Raporlama Çalışma Grubu tarafından incelenmiştir.

TÜSİAD olarak zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonunun uygulanmaya başlanmasının denetçi bağımsızlığı ve denetim kalitesine katkı yapmaktan ziyade şirketlere ek maliyet getiren; birikmiş denetim bilgisinin önemli ölçüde ortadan kalkmasına neden olarak denetim faaliyetinin verimliliği ve kalitesini olumsuz etkileyen bir uygulama olma riski taşıdığını düşünmekteyiz. Bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu yerine, sorumlu ortak başdenetçi rotasyonu düzenlemesinin getirilmesi gerektiğine inanmaktayız. Böylece, bağımsız denetim kuruluşlarının uzun yıllar içerisinde oluşturdukları bilgi birikiminin kaybolmaması sağlanabilecek, hem denetlenen hem de denetleyen şirketler üzerine ek maliyet getirilmeyecek ve zaman kaybı oluşmayacaktır. Denetim faaliyetlerinin, bağımsızlığı, verimliliği ve kalitesi artarak sürdürülecektir.

Söz konusu uygulamaya ilişkin üyelerimizden gelen yoğun katılım sonucunda hazırlanan görüşlerimiz ve detaylı incelemeler ekte dikkatinize sunulmaktadır.

Saygılarımızla,

(Orjinali imzalıdır)

Tayfun BAYAZIT
TÜSİAD Yönetim Kurulu Üyesi ve
Şirket İşleri Komisyon Başkanı

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞU ROTASYONUNA İLİŞKİN TÜSİAD GÖRÜŞÜ

Ülkemizde mevcut düzenlemelere göre bağımsız denetim kuruluşlarının faaliyetleri, kendi yetki alanları kapsamında Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Hazine Müsteşarlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) gibi düzenleyici otoriteler tarafından düzenlenmekte ve denetlenmektedir.

Başta SPK ve BDDK olmak üzere düzenleyici otoriteler, bağımsız denetim ile ilgili uluslararası gelişmeleri yakından takip ederek, günün koşullarına uygun kuralların ülkemizde de uygulanmasını sağlamaktadırlar. Buna karşılık, düzenleyici otoriteler bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu konusunda dünyadaki genel uygulamalardan daha farklı bir tutum sergileyerek, belirli sürelerle bağımsız denetim kuruluşu rotasyonunu zorunlu tutmuşlardır. Diğer taraftan, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) ve Uluslararası Denetim Standartları'nın (UDS) ülkemizde uygulanmaya başladığı ilk yıllardan bugüne, bu alanlarda çok ciddi gelişmeler kaydedilmiş; finansal tablo düzenleyen şirketler ve bağımsız denetim kuruluşlarının altyapılarını ve süreçlerini amaca uygun şekilde geliştirmelerinin yanında, düzenleyici otoritelerin gerçekleştirdikleri etkin gözetim ve denetim çalışmaları ile uygulamada önemli ilerlemeler sağlanmıştır.

Gerek düzenleyici otoriteler, gerekse akademik çevreler tarafından yapılan çalışmalarda ulaşılan sonuçlar, bağımsız denetim kuruluşu rotasyonunun, hedeflendiği gibi bağımsızlık ve aşinalık riskini ortadan kaldırma amacına hizmet etmeyeceğini; aksine müşteri hakkında edinilen bilgi kaybının hata riskini artıracığını; bağımsızlığın olumsuz yönde etkileneceğini ortaya koymuştur¹.

Bu görüşün amacı, konu ile ilgili gelişmelere yer vererek bağımsız denetim kuruluşu rotasyonunun yaratacağı olası sorunlara dikkat çekmek ve amaca ulaşmada daha etkili olacağı düşünülen alternatiflere yer vermektir. Sorumlu ortak başdenetçi rotasyonu, kalite standartlarının yükseltilmesi, bağımsız denetim kuruluşu nezdindeki gözetimin artırılması ve kurumsal yönetim uygulamalarının güçlendirilmesiyle şirketlere denetimin bağımsızlığı konusunda daha fazla sorumluluk yüklenmesi gibi alternatif çözümlerin denetçi bağımsızlığı ve denetim kalitesi konusunda çok daha etkin yöntemler olacağı görüşündeyiz.

I) Rotasyon Konusunda Uluslararası Uygulamalar:

Bağımsızlığın güçlendirilmesi ve kalitenin artırılması amaçlarını taşıdığı düşünülen bağımsız denetçi rotasyonu konusunda Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'ndeki gelişmeler

¹ Daha ayrıntılı bilgi için bkz. Nieves Gómez-Augilar, Emiliano Ruiz Barbadillo, Nieves Carrera, Christopher Humphrey, (2006), "Mandatory Audit Firm Rotation in Spain: A policy that was never applied"

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

incelendiğinde, 2002 yılında yürürlüğe giren Sarbanes – Oxley yasası (Sarbox) ile sadece sorumlu ortak başdenetçi rotasyonunun zorunlu tutulduğu, bağımsız denetim kuruluğu ile ilgili bir rotasyon zorunluluğu getirilmediği görülmektedir. Ayrıca, Sarbox’un yasalaşmasından önce yapılan çalışmalarda, bağımsız denetim kuruluğu rotasyonunun düşünüldüğü, ancak bu rotasyonunun olası faydaları ve getireceği sorunlar birlikte değerlendirildiğinde sorumlu ortak başdenetçi rotasyonunun tercih edildiği bilinmektedir. Bununla birlikte yasa bağımsız denetim kuruluğu rotasyonu konusunda bir rapor hazırlanarak senatoya sunulmasını zorunlu tutmuş, bu kapsamda 2003 yılında “United States General Accounting Office” tarafından hazırlanan “Required Study on the Potential Effects of Mandatory Audit Firm Rotation” başlıklı rapor da Kanun çalışmaları sırasında ulaşılan sonucu teyit etmiştir².

Türkiye’nin Avrupa Birliği (AB) müzakere sürecinde, ilgili mevzuata uyum sağlamak amacıyla yakından takip ettiği AB uygulamalarında ise, ABD’deki düzenlemelere paralel olarak bağımsız denetim kuruluğu rotasyonu bir zorunluluk olarak yer almamaktadır. Bu doğrultuda, AB’nin konuya dair düzenlemesi olan 8. Direktifinde “Denetim kuruluğu adına denetimi yürüten sorumlu ortak başdenetçi en fazla yedi yılda bir değişmelidir ve en az iki yıl geçmeden tekrar ilgili şirketin denetçisi olmamalıdır” hükmü yer almaktadır. Denetim firması rotasyonu, ilgili düzenlemede bir alternatif olarak yer almakta, inisiyatif ülkelere bırakılmaktadır. Ülke uygulamalarına bakıldığında ise AB ülkelerinden, sadece İtalya’nın 1974 yılından bu yana dokuz yılda bir olmak üzere bağımsız denetim kuruluğu rotasyonunu zorunlu tuttuğu görülmektedir. İtalya’daki uygulamanın etkinliğini inceleyen Bocconi Üniversitesi’nin 2001 ve 2004 yıllarında yaptığı çalışma ise düzenlemenin amaca ulaşmadığını açıkça gözler önüne sermiştir³.

II) Türkiye’de Bağımsız Denetim Kuruluşu Rotasyonuna Dair Düzenlemeler:

Türkiye’deki uygulamalara bakıldığında, 1980’li yılların sonunda SPK ve 2000’li yılların başında BDDK tarafından uygulamaya konulan bağımsız denetim kuruluğu rotasyonunun, beklenen faydayı sağlayamadığı görülmüştür. Daha sonra 2002 yılında BDDK ve 2003 yılında SPK, sektörde o dönemde yaşanan koşullar çerçevesinde rotasyon uygulamasını yeniden değerlendirerek, 2010 yılından itibaren uygulanacak şekilde bağımsız denetim kuruluğu rotasyonunu zorunlu hale getirmişlerdir. Rotasyon süreleri SPK tarafından yedi yıl (Seri X, No 22 sayılı Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ), BDDK tarafından

² Daha ayrıntılı bilgi için bkz. United States General Accounting Office, (2003), “Public Accounting Firms, Required Study on the Potential Effects of Mandatory Audit Firm Rotation, Report to the Senate Committee on Banking, Housing, and Urban Affairs and the House Committee on Financial Services”

³ Daha ayrıntılı bilgi için bkz. SDA Università Bocconi, (2004) “The Impact of Mandatory Audit Rotation on Audit Quality and on Audit Pricing: The Case of Italy”

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye

Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye

Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium

Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA

Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany

Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France

Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50

Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76

Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993

Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71

Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399

Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46

Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org

e-mail: ankoffice@tusiad.org

e-mail: bxloffice@tusiad.org

e-mail: usoffice@tusiad.us

e-mail: berlinoffice@tusiad.org

e-mail: parisoffice@tusiad.org

e-mail: tusiad.china@eucc.com.cn

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

sekiz yıl (Bankalarda Bağımsız Denetim Gerçekleştirecek Kuruluşların Yetkilendirmesi ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik) olarak belirlenmiştir. Takip eden dönemde, EPDK ve Hazine Müsteşarlığı gibi benzer düzenleyici otoriteler de kendi alanlarında SPK ve BDDK benzeri düzenlemeler yapmışlardır.

Diğer taraftan, yukarıda bahsedilen düzenlemelerden daha sonra, gelişen koşulları da dikkate alan ve şu anda TBMM Genel Kurulu gündeminde bulunan Türk Ticaret Kanunu (TTK) Tasarısı'nda, uluslararası uygulamalar ile paralellik gösterecek şekilde, denetim kuruluşu adına denetimi yürüten sorumlu ortak başdenetçinin değişimi öngörülmektedir.

Son dönemde SPK, BDDK ve benzeri düzenleyici otoritelerin bağımsız denetim kuruluşları, denetime tabi şirket ve bankalar üzerinde sürekli ve daha etkin uygulanan gözetim faaliyetleri dikkat çekmektedir. Bağımsız denetim kalitesinin sağlanması ve denetçi bağımsızlığının zedelenmemesi açısından, bağımsız denetim kuruluşu rotasyonundan çok daha etkin olduğu bilinen gözetim faaliyetlerinin otoriteler tarafından daha etkili olarak yürütülmeye başlanması, bağımsız denetim kuruluşlarının kalite kontrol sistemlerinin geliştirilmesinin ve şirketlerin finansal raporlama, kontrol ve iç denetim sistemlerinin etkinliğine yönelik önemli aşamalar kaydetmesinin, uluslararası uygulamalara paralel olarak denetim ortaklarının rotasyonu sistemine geçilmesi için gereken zemini hazırladığı düşüncesindeyiz.

III) Bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu ile ilgili çekinceler:

TÜSİAD olarak, denetim faaliyetlerinin bağımsızlığının korunmasını ve kalitesinin iyileştirilmesini hedefleyen bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu uygulamasının aşağıda izah edilen bir takım olumsuzluklar nedeniyle hedeflenen amaca ulaşmakta yeterince etkin olamayacağı, aksine denetim kalitesini düşüreceği endişesini taşımaktayız.

1) Zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu ile çalışılmakta olan bağımsız denetim kuruluşlarında uzun dönemler içerisinde oluşturulan şirketlere özgü bilgi birikiminin, şirketler tarafından yeni denetim kuruluşuna aktarılması sırasında ciddi maliyetlerle karşılaşılacak, sektörel uzmanlaşmanın önemli olduğu şirketlerde bu ihtiyaca cevap verecek denetçiyle çalışmama riski doğacak ve bunlar neticesinde denetim riskleri artacak, kalite ve verimlilik düşecektir.

- a. Bilindiği gibi denetim faaliyetinin kalitesi, denetlenen şirketin operasyonlarının derinlemesine incelenmesi ve sağlıklı veri akışıyla birlikte şirket hakkında yaratılan bilgi birikimine dayanmaktadır. Yıllar içerisinde oluşan bu bilgi birikimi ile şirketin faaliyetleri ve iş süreçleri ile finansal sonuçları doğru olarak eşleştirilebilmekte, bu da denetimin etkinliğini ve kalitesini doğrudan etkilemektedir.

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankooffice@tusiad.org
e-mail: bxlooffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Şirketlerin aynı bağımsız denetim kuruluşuyla uzun yıllar çalışmasının başlıca sebeplerinden birisi bu bilgi birikiminin bir başka bağımsız denetim kuruluşuna aktarılmasının zorluğudur.

Zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu ile şirket uygulamalarına ilişkin bilgilerin önemli bir kısmının bağımsız denetim kuruluşuna yeniden aktarılması ve yeni denetçilerin şirketin mevcut faaliyetleri ile birlikte finansal ve operasyonel tarihçesi hakkında detaylı bilgilendirilmesi gerekecektir. Bu aktarım, şirket açısından tutarlı finansal tablo hazırlamak yönüyle, bağımsız denetim kuruluşu için de denetimin sürekliliği açısından kaçınılmaz bir çalışmadır. Bu süreç, yurtiçi ve yurtdışında farklı sektörlerde faaliyet gösteren ve iştirak sayısı fazla olan holding şirketlerinde daha da yoğun yaşanacak ve bu nedenle ciddi miktarda artacak denetim saatleri şirketlere önemli tutarda ek maliyet getirecektir.

- b. Bağımsız denetim kuruluşunun değiştirilmeye zorlanmasıyla birlikte şirket ve yeni denetçilerin konsantrasyonu ve önceliği, bilgi birikiminin sağlanmasına yönelik olacaktır. Yeni bağımsız denetçi, özellikle iştirak sayısı fazla olan ve/veya uluslararası şirketlerde, denetimde sürekliliği sağlamak adına, şirketi tanıma ve anlama süresine daha çok zaman ayırmak zorunda kalacağından şirketin ilgili dönemdeki denetim riski artacaktır. Özellikle halka açık şirketlerde, bu bilginin yeniden oluşturulması ve şirketin doğru olarak anlaşılabilmesi sürecinde yaşanacak olumsuzluklara, yasal süreçte finansal tabloları yetiştirme baskısı da eklendiğinde yürütülecek denetim çalışmalarında kalitenin düşeceğine ve hata riskinin artacağına inanılmaktadır. Bu durum hem şirket hem de yatırımcılar açısından olumsuz sonuçlar yaratabilecektir. Başta uluslararası operasyonları olan şirketlerin iş süreçlerinin aksaması ve verimliliğin düşmesi de bu süreçte karşılaşılabilecek bir diğer olumsuzluk olacaktır.
- c. İş ortamının sektörel bazda farklılaşması, denetim faaliyetlerinde de sektörlere özgü uzmanlaşmayı sağlamış, bu doğrultuda denetimin verimliliği ve kalitesi artmıştır. Dolayısıyla, bankacılık, iletişim, enerji, sanayi, ticaret ve perakende gibi ana sektörlerin yanı sıra, değişik alt sektörlerde faaliyet gösteren büyük holdingler ve uluslararası şirketler, denetim faaliyetleri için bu alanlarda uzmanlaşmış denetçilerle çalışmakta ve bu sayede operasyonlarının etkin gözetiminde önemli sinerji yaratabilmektedir. Ancak, zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu, bu tür şirketlerin, sektörel bazda uzmanlaşmış denetçilerin yer aldığı bağımsız denetim kuruluşları ile çalışma seçeneklerini kısıtlayacaktır.

- d. Zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu, 1.Ocak.2010 itibariyle borsada işlem gören şirketlerin yaklaşık %50'sinin, aynı raporlama dönemi içerisinde bağımsız

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye

Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye

Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium

Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA

Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany

Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France

Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50

Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76

Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993

Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71

Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399

Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46

Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org

e-mail: ankooffice@tusiad.org

e-mail: bxlooffice@tusiad.org

e-mail: usoffice@tusiad.us

e-mail: berlinoffice@tusiad.org

e-mail: parisoffice@tusiad.org

e-mail: tusiad.china@eucc.com.cn

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

denetim kuruluşlarını değiştirmesini gerektirecektir. Bu rakam söz konusu şirketlere bağlı iştirakler göz önüne alındığında daha da artacaktır.

Şirketler, zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu konusunda uluslararası uygulamalara yaklaşılabileceği beklentisi ve son dönemde yaşanan küresel finansal kriz ile krizin Türkiye ekonomisi üzerindeki etkileri nedeniyle önceliklerini faaliyet ve finansman konularına kaydırmıştır. Bu koşullar altında, bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu için ön çalışmalara yeterli sürede başlanamamıştır. Bu ortamda ve kalan sınırlı zamanda şirket rotasyonu olması halinde, bağımsız denetim kuruluşlarının çoğu teklif verecekleri müşterinin yapısını yeterince anlamadan ve/veya kapasitelerinin üzerindeki projelere teklif verebilecek, bu teklifler üzerinden karar veren şirketlerin de yapacakları seçimler hatalı olabilecek ve süreç yönetilmesi zor ve karmaşık bir hal alacaktır. Yine aynı dönemde çok sayıda şirketin rotasyona tabi olması nedeniyle; müşterilerinin büyük bölümü değişecek olan bağımsız denetim kuruluşları, yeni müşterilerini eş zamanlı olarak tanımaya çalışacaktır. Bu durumun yaratacağı güçlükler sonucunda da hatalı raporlama yapılması riski ve denetimin kalitesinin düşme olasılığı çok artacaktır. Dolayısıyla, çok sayıda şirketin eş zamanlı bağımsız denetim kuruluşu değişikliğine gitmesi denetimin sağlığını olumsuz yönde etkileyecektir.

2) Zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu ile özellikle yaygın operasyonları olan uluslararası yatırımcıların denetçi seçimindeki özgürlükleri ve seçenekleri kısıtlanmış olacak, şirketlerin değişikliğe zorlanması yaratacağı olumsuz algıyla şirketler ve yatırımcılar zarar görebilecektir. Buna ilaveten önümüzdeki dönemde önemli ölçüde artması beklenen halka arzlarda farklı sorunlar ortaya çıkabilecek ve sonuç olarak kriz döneminde yabancı sermayeye duyulan ihtiyaç karşısında istenmeyen bir tablo oluşabilecektir.

a. Birçok uluslararası şirket küresel ihaleler sonucunda operasyonlarını sürdürdükleri tüm ülkelerde aynı bağımsız denetim kuruluşlarını tayin etmek suretiyle raporlama hızı, bilgi akışı ve maliyet açısından önemli verimlilikler elde etmektedir. Bu şirketler, aynı zamanda denetçi bağımsızlığını etkileyebilecek diğer işler için de kendileri gibi uluslararası alanda faaliyet gösteren başka denetim ve danışmanlık kuruluşları ile anlaşmalar yapmaktadır. Ülkemizde uygulanması planlanan bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu, şirketlerin bu anlaşmalarını yürütmelerini zorlaştıracak, çok uluslu firmalar açısından uluslararası uygulamalarla paralel olmayan değişim, anlaşılması zor bir maliyet unsuru olacaktır.

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@eucc.com.cn

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

- b. Yabancı sermayeli şirketlerin uluslararası uygulamalarla paralel olmayan, dolayısıyla alışkın olmadıkları bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu, uygulamada güçlüklerle ve güvensizliğe yol açabilecektir. Yabancı yatırımcıların, yatırım kararlarını verirken o ülkenin yatırım ortamının elverişli olmasını ve serbest pazarın işleyişindeki pürüzsüzlüğü dikkate aldıkları düşünüldüğünde, zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu uygulaması yabancı yatırımın önünde olumsuz bir görüntü teşkil edebilecektir. Özellikle ortak girişim niteliğindeki şirketlerde, yabancı ortaklar ile iletişim zorlukları oluşabilecektir.
- c. Bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu uygulamasının, finansal piyasalarda 2010 yılından sonra artması beklenen halka arzlar ve tahvil ihraçları açısından da uygulamada sorunlara yol açabileceği düşünülmektedir. Örneğin, halka arzlarda geçmiş üç yıl finansal tablolarının bağımsız denetimi söz konusu olacaktır. Bu finansal tabloların rotasyon nedeniyle farklı bağımsız denetim kuruluşları tarafından denetlenmesi, yatırımcılar nezdinde olumsuz algılamalara neden olabilecek, şirkete ilave maliyetler getirecektir.
- d. Şirketlerin daha önceki dönemlerde çalıştıkları bağımsız denetim kuruluşları ile çalışmayı durdurması veya bağımsız denetim kuruluşunun çekilme kararı vermesi, bazı durumlarda çeşitli olumsuzluklara işaret edebilir. Bu karar, göreceli olarak ender verildiğinden; mevcut ve potansiyel yatırımcılar tarafından olumsuz bir sinyal /ikaz olarak algılanmaktadır.

3) Zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu, karar verme ve seçme özgürlüğünü kısıtlayacak ve serbest piyasa işleyişini bozacaktır.

Şirketler çalıştıkları bağımsız denetim kuruluşunu değiştirmekte serbest olup, kararlarını bağımsızlık ilkesi kapsamında, denetim faaliyetlerinin kalitesi ve verimliliği doğrultusunda yaptıkları rasyonel değerlendirmeler neticesinde almaktadır. Ancak, zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu ile şirketlerin hizmetinden memnun olduğu bağımsız denetim kuruluşunu değiştirmeye zorlanmasının, bu şirketlerin denetim ve karar organlarının, hissedarlarının ve yatırımcılarının çıkarlarına en iyi şekilde hizmet edecek bağımsız denetim kuruluşunu seçme kabiliyetini sınırlandıran ve bu yönüyle serbest pazarın işleyişine uygun olmayan bir uygulama olduğunu düşünmekteyiz.

Ayrıca, birçok şirket, bağımsız denetim kuruluşları ile vergi danışmanlığı veya iç kontrol gibi denetim dışı hizmetler için anlaşmaktadır. Denetim kuruluşları bağımsızlık prensipleri nedeniyle, bu tür hizmetler verdikleri şirketlere, bağımsız denetim hizmeti veremediğinden zorunlu bağımsız

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankooffice@tusiad.org
e-mail: bxlooffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

denetim kuruluşu rotasyonu uygulaması sırasında, bu tür hizmetler alan birçok şirket için seçebilecekleri nitelikli denetim yapabilen bağımsız denetim kuruluşu sayısı daha da azalacaktır. Bu durumun yaratacağı bir başka sorun ise, bağımsız denetim kuruluşunu değiştirmek zorunda olan şirketin, aldığı diğer hizmet için de bağımsız denetim kuruluşu arayışı içine girmek zorunda kalması olacaktır. Böylelikle, serbest piyasa işleyişi yine olumsuz etkilenmiş olacak ve şirketler ek maliyetle karşı karşıya kalacaktır.

IV) Zorunlu Bağımsız Denetim Kuruluşu Rotasyonu Uygulaması Yerine Getirilebilecek Öneriler:

a. Denetimden Sorumlu Ortak Başdenetçi Rotasyonu:

Zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonunun getireceği olumsuz tablo değerlendirildiğinde, denetimin bağımsızlığının korunması ve aynı zamanda kalitesinden ödün verilmemesi için, denetimden sorumlu ortak başdenetçinin periyodik olarak rotasyonuna ilişkin düzenlemenin yeterli olduğu düşünülmektedir.

Bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu uygulamasının getirilmesindeki gerekçe, bağımsız denetim kuruluşu ve denetlenen şirket arasında oluşan aşinalık riskinin doğma endişesidir. Bu risk sorumlu ortak başdenetçinin rotasyonu ile de ortadan kaldırılabilecektir.

Diğer taraftan, denetimden sorumlu ortak başdenetçinin rotasyonu ile denetim kuruluşunun, şirket hakkındaki bilgi birikimi muhafaza edilmiş olacak, zaman kaybının ve ek maliyetlerin önüne geçilecek, denetim faaliyetlerinin, verimliliği ve kalitesi sürdürülecektir.

b. Uluslararası Kalite Kontrol Standartlarının Uygulanması ve Gözetim:

Denetim faaliyetlerinin bağımsızlığının korunması adına düzenleyici otoriteler olan SPK ve BDDK tarafından, Uluslararası Denetim Standardı ISA 220 gibi Uluslararası Kalite Kontrol Standardı 1 (ISQC 1)'in de benimsenerek uygulamaya konulması etkin yapılanma ve gözetim açısından çok önemlidir. Bu uygulama ile bağımsız denetim kuruluşlarının doğru yapılanması, etkin gözetimi, kaliteden sorumlu ortakların görev alması, sorumlu ortak başdenetçi rotasyonuna bir gözetim mekanizması olarak katkıda bulunacaktır. Uluslararası Kalite Kontrol Standardı 1, denetim faaliyetlerinin profesyonel standartlara ve yasalara uygun olarak yürütülmesini, bu bağlamda etik ilkelerin ve özellikle bağımsızlık ilkesinin gözetilmesini; ayrıca yeterli sayıda uzman personelin denetim faaliyetlerini yerine getirmek üzere istihdamını ve sürekli mesleki eğitimini öngörmektedir. Bu doğrultuda hazırlanan kalite kontrol sistemine ilişkin kurallar ve prosedürler ise gerek iç kontrol mekanizmaları gerekse düzenleyici otoriteler tarafından gözetim altında tutulmaktadır.

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye

Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye

Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium

Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA

Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany

Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France

Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50

Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76

Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993

Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71

Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399

Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46

Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org

e-mail: ankoffice@tusiad.org

e-mail: bxloffice@tusiad.org

e-mail: usoffice@tusiad.us

e-mail: berlinoffice@tusiad.org

e-mail: parisoffice@tusiad.org

e-mail: tusiad.china@euecc.com.cn

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

c. Kurumsal Yönetim:

Şirketlerin kurumsal yönetim ilkelerini benimsemesi ve hayata geçirmesi ile çağdaş gereklere uygun olarak yapılandırılmış denetimden sorumlu komitelerinin görev ve sorumlulukları artacak ve buna bağlı olarak bağımsız denetim kuruluşlarının faaliyetlerine ilişkin gözetimlerinde etkinlik sağlanacaktır. Böylece, bağımsız denetim kuruluşu faaliyetleri daha yakından gözetilecek ve yönetim, denetimden sorumlu komite ve bağımsız denetim kuruluşu arasında şeffaf bir denge oluşacaktır.

Buna ek olarak, şirketlerin, sınırlı inceleme ve bağımsız denetim raporlarının kamuya açıklanması sırasında İMKB'ye gönderilen sorumluluk beyanlarında bağımsız denetim kuruluşunun bağımsızlığına ilişkin açıklama yapması, benzer bir beyanın bağımsız denetçiden de alınarak kamuya açıklanması gibi bir takım düzenlemelerle şirketlerin de denetim faaliyetlerinde bağımsızlığın sağlanması konusundaki sorumluluğu artırılabilir.

V) Sonuç ve Değerlendirme:

TÜSİAD olarak denetçinin bağımsızlığının ve denetim kalitesinin en üst düzeyde tutulmasının ülkemizde yükselmekte olan mali kontrol ve raporlama kalitesinin hedeflenen düzeye ulaşmasında büyük önem taşıdığı düşüncesindeyiz. Günümüz koşullarında şirketlerin ürettiği mali bilgilerin güvenilirliği ve şeffaflığı tüm paydaşlara sağladığı faydaların yanı sıra, yerli yabancı tüm yatırımcılara ve dış dünyaya hızla artan erişimimiz açısından çok daha önemli bir basamak haline gelmiştir.

Yukarıda detaylıca izah edilen pek çok yönü ile incelendiğinde zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonunun, denetçinin bağımsızlığını geliştirmeye ve denetim kalitesini yükseltmeye yönelik doğru bir çözüm olmadığı görüşündeyiz. Bu çerçevede gerek ABD, AB ve gelişmiş ekonomilerin çoğunda uygulanan gerekse ülkemizde TTK Tasarısı'nda öngörülen sorumlu ortak başdenetçi rotasyonunun çağdaş ülkelerde yürütülen uygulamalar ile desteklenerek layıkıyla uygulanmasının ve gözetim unsurları ile takip edilmesinin amaca ulaşmak için çok daha etkin olacağını düşünmekteyiz.

Zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu, dünya ekonomilerinin büyük çoğunluğunda amaca uygun görülmeyen ve uygulandığı bazı ülkelerde kısa bir süre sonra terk edilen bir uygulamadır. Halen dünyanın önde gelen ekonomilerinden sadece İtalya, Singapur ve Endonezya'da zorunlu bağımsız denetim kuruluşları rotasyonunun uygulanıyor olması ve bu uygulamayı yapan diğer ülkelerin Bolivya, Ekvator, Katar, Kosta Rica, Paraguay ve Umman gibi sınırlı sayıda olması, üzerinde yeniden düşünmeye değer bir veridir.

Türkiye'nin küresel ekonomiye hızla entegre olması için uluslararası gelişmelere uyum sağlaması ve yüksek kalite standartlarını hedeflemesi gerekmektedir. Son on yıllık dönemde Türkiye'de

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye

Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye

Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium

Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA

Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany

Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France

Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50

Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76

Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993

Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71

Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399

Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46

Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org

e-mail: ankooffice@tusiad.org

e-mail: bxlooffice@tusiad.org

e-mail: usoffice@tusiad.us

e-mail: berlinoffice@tusiad.org

e-mail: parisoffice@tusiad.org

e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

şirketler kendilerini denetim ve raporlama faaliyetleri alanında geçmişe göre önemli ölçüde geliştirmişlerdir. Gerek insan kaynağı ve sistemlere yapılan yatırımlar gerekse SPK ve BDDK gibi düzenleyici otoriteler tarafından yürütülen gözetim faaliyetlerinin etkileri ile raporlama açısından kendi ayakları üzerinde durabildikleri bir konuma erişmişlerdir. Özellikle halka açık kurumlar düzenleyiciler tarafından giderek daha hassas olarak takip edilen uygulamalar yapmaya yönlendirilmişlerdir. Bu sayede daha etkin denetim komitesi uygulamaları ve denetçi tayininde bağımsızlık ve kaliteyi daha önde tutan bir seviyeye ulaşılmıştır. Bu süreçte denetim şirketleri de sistem dokümantasyonu ve risk belirlemesi konusunda önemli bir ilerleme kaydederek müşterileri hakkında çok önemli bir bilgi birikimine erişmiş ve bu birikimi müşterileri ile çok daha etkin bir şekilde kullanmaya başlamışlardır. Buna ilaveten birçok denetim şirketi denetim kalitesi açısından özellikle bazı sektörler için vazgeçilmez bir unsur olan sektör uzmanlığı konusunda kapsamlı bir insan kaynağı ve eğitim yatırımı yaparak önemli bir birikim oluşturmuştur. Bu noktada, **zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonunun uygulanmaya başlanmasının denetçi bağımsızlığı ve denetim kalitesine katkı yapmaktan ziyade şirketlere ek maliyet getiren; birikmiş denetim bilgisinin önemli ölçüde ortadan kalkmasına neden olarak denetim faaliyetinin verimliliği ve kalitesini olumsuz etkileyen bir uygulama olma riski bulunmaktadır.**

Yabancı yatırımcılar açısından bakılarak, zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonunun uygulamada ortaya çıkarması muhtemel zorluklar dikkate alındığında sürecin azami dikkatle yönetilmesi gereği açıkça ortaya çıkmaktadır. Uygulama değiştirilmediği veya ertelenmediği takdirde özellikle yatırım ortamının yeniden canlanmasının beklendiği dolayısıyla denetlenmiş mali bilgilerin en yüksek sıklıkta kullanılacağı 2010 yılı ve sonrası dönemde ortalama her iki halka açık şirketten birinin bağımsız denetçisini değiştirme zorunluluğu ile karşılaşacağı bir dönem yaşanacaktır. Bu durum, ülkemizde günümüze dek bu sektörde yaşanmamış ve yönetilmesi son derece büyük risk taşıyan bir süreç olacaktır. Aynı şekilde, Türkiye’de şirketlerin halka açılmaları teşvik edilirken, zorunlu rotasyon uygulamasının şirketlerin üzerinde özellikle bu dönemde yaratacağı ilave yük, halka açılmaların önünde bir engel teşkil edecektir. Dolayısıyla, zorunlu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonunun hayata geçirilmesi ile denetimin bağımsızlığı ve kalitesinin yanı sıra yatırım ortamının iyileştirilmesinde de hedeflenenin gerisinde kalınacağı öngörülmektedir.

En az bu hususlar kadar önemli bir diğer husus da şirketlerin kendi risklerini, ihtiyaçlarını ve beklentilerini değerlendirerek bağımsız denetim kuruluşunu değiştirip değiştirmeme kararını özgür iradeleri ile alabilmeleri gereğidir. Zira bunun aksi, serbest piyasa işleyişinin bozulması anlamına gelmektedir. Şirketler günümüzde en verimli hizmeti alabileceği bağımsız denetim kuruluşunu seçerken, denetimden sorumlu komiteler ile konunun uzmanı profesyonellerin kullanımı, uzun süren ve denetçinin kalite ve deneyimlerini çok iyi test eden ihale süreçleri gibi pek çok unsuru bir arada kullanmaktadır. Yapılan seçim sonucu bağımsız denetimden sağlanan

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye

Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye

Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium

Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA

Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany

Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France

Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50

Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76

Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993

Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71

Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399

Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46

Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org

e-mail: ankooffice@tusiad.org

e-mail: bxlooffice@tusiad.org

e-mail: usoffice@tusiad.us

e-mail: berlinoffice@tusiad.org

e-mail: parisoffice@tusiad.org

e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

faydayı en üst düzeye getirmek için, bu hizmet sonucunda ortaya çıkan birikiminin de bir tür yatırım olduğunu dikkate almak gereklidir. Bu yatırımı bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu ile belirli aralıklarla ortadan kaldırmak yerine, gerekli gözetim unsurlarını etkin şekilde kullanarak ve gerekirse şirketlerin bu yönde sorumluluklarını arttırarak en etkin şekilde kullanmasını olanak vermek çok daha rasyonel bir düzenleme olacaktır. Bu bağlamda, **tebliğin zorunlu tuttuğu bağımsız denetim kuruluşu rotasyonu yerine, sorumlu ortak başdenetçi rotasyonu düzenlemesinin getirilmesi gerektiğine inanmaktayız.** Böylece, bağımsız denetim kuruluşlarının uzun yıllar içerisinde oluşturdıkları bilgi birikimi kaybolmayacak, hem denetlenen hem de denetleyen şirketler üzerine ek maliyet getirilmeyecek ve zaman kaybı oluşmayacak; denetim faaliyetlerinin, bağımsızlığı, verimliliği ve kalitesi artarak sürdürülecektir.

Kurul'un uygulamaları ile büyük ölçüde örtüşen uluslararası denetim ve raporlama standartlarının tüm düzenleyici otoriteler tarafından uygulanmasının, TTK ve şirketlerde kurumsal yönetim ilkelerinin daha da güçlendirilmesi yönünde atılacak adımlar ile desteklenerek bağımsız denetim faaliyetlerinde bağımsızlık ve kalitenin daha da yükselmesinin sağlanacağı görüşündeyiz.

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye

Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye

Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium

Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA

Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany

Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France

Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50

Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76

Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993

Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71

Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399

Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46

Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org

e-mail: ankoffice@tusiad.org

e-mail: bxloffice@tusiad.org

e-mail: usoffice@tusiad.us

e-mail: berlinoffice@tusiad.org

e-mail: parisoffice@tusiad.org

e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

KAYNAKÇA

1. Nieves Gómez-Augilar, Emiliano Ruiz Barbadillo, Nieves Carrera, Christopher Humphrey, (2006), “*Mandatory Audit Firm Rotation in Spain: A policy that was never applied*”, http://latienda.ie.edu/working_papers_economia/WP06-21.pdf
2. United States General Accounting Office, (2003), “*Public Accounting Firms, Required Study on the Potential Effects of Mandatory Audit Firm Rotation, Report to the Senate Committee on Banking, Housing, and Urban Affairs and the House Committee on Financial Services*”, www.gao.gov/cgi-bin/getrpt?GAO-04-216
3. SDA Università Bocconi, (2004), “*The Impact of Mandatory Audit Rotation on Audit Quality and on Audit Pricing: The Case of Italy*”

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye

Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye

Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium

Washington D.C. : 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA

Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany

Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France

Pekin : Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50

Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76

Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993

Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71

Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399

Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46

Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org

e-mail: ankoffice@tusiad.org

e-mail: bxloffice@tusiad.org

e-mail: usoffice@tusiad.us

e-mail: berlinoffice@tusiad.org

e-mail: parisoffice@tusiad.org

e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn